

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор

з освітньої діяльності

 Оксана КОЛЯДА

«28» серпня 2025 р.

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Повна назва дисципліни (державною мовою)	АКТУАЛЬНІ ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА, РЕГІОНІВ ТА ПІДПРИЄМСТВ
Спеціальність	С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
Освітня програма	Економіка
Рівень освіти	доктор філософії
Статус навчальної дисципліни	обов'язкова
Курс і семестр вивчення	2 курс, 3 семестр
Кількість кредитів ЄКТС	3
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 16 год
	Практичні / семінарські / лабораторні заняття – 14 год
	Самостійна робота – 60 год
Вид індивідуального завдання	Реферат
Форма підсумкового контролю	Екзамен
Матеріали до курсу розміщено на сайті Інтернет-підтримки освітнього процесу	https://vo.uu.edu.ua/course/index.php?categoryid=1231
Кафедра	управління та адміністрування
Викладач	Дубас Р.Г., завідувач кафедри управління та адміністрування, д.е.н., професор
Контактна інформація викладача для консультацій	Телефон: 067-969-32-57 Електронна пошта: dubasr@ukr.net Вайбер: 067-969-32-57
Анотація навчальної дисципліни:	
Мета навчальної дисципліни:	формування у здобувачів освіти цілісних уявлень про сучасні галузеві моделі повоєнного розвитку України; переваги впровадження креативної та смартекономіки, цифровізації та FinTech технологій, ESG-стратегій в контексті забезпечення сталого розвитку; особливості функціонування лісової галузі України; чому саме її? оволодіння здобувачами освіти навичок та вмінь прийняття ефективних управлінських

	рішень на основі стратегічного менеджменту, а також принципів управління ризиками в проєктній діяльності підприємств.
Мета орієнтована на формування компетентностей	<p>ЗК 4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>СК 1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.</p> <p>СК 5. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з урахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.</p>
Очікувані результати навчання	<p>РН 1. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень із відповідного напрямку.</p> <p>РН 3. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів в економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.</p> <p>РН 5. Пропонувати нові рішення, розробляти наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з урахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.</p> <p>РН 8. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.</p>
<p>Перелік тем</p> <p>Змістовий модуль 1. НАЦІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ</p> <p>Тема 1. Інвестиційно-інноваційна політика України</p> <p>1.1. Інновації та інноваційна політика.</p> <p>1.2. Інвестиційна політика в умовах війни.</p> <p>1.3. Приклади інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств.</p> <p>Тема 2. Фінансовий ринок України</p> <p>2.1. Роль фінансово-кредитних інституцій у розвитку інклюзивних практик.</p> <p>2.2. Вплив цифровізації та FinTech на розширення фінансової доступності та перспективи дезінтермедіації.</p>	

2.3. ESG-інвестування як глобальний тренд нової епохи.

Тема 3. Інклюзивний та сталий розвиток України

- 3.1. Державне управління інклюзивними процесами.
- 3.2. Соціальна інклюзія крізь призму економічного зростання.
- 3.3. Інноваційні стратегії сталого розвитку.

Змістовий модуль 2. СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ, ГАЛУЗЕЙ ТА СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Тема 4. Сутність регіональних економічних систем

- 4.1. Передумови формування регіональних економічних систем.
- 4.2. Визначення регіону як економічної системи.
- 4.3 Загальна класифікація регіональних економічних систем України.

Тема 5. Економіка регіонів України: стан та перспективи розвитку

- 5.1. Загальні наслідки воєнних дій для економічного потенціалу регіонів.
- 5.2. Дослідження впливу війни на стан економічного потенціалу.
- 5.3. Стратегічні пріоритети відновлення регіональних економічних систем України.
- 5.4. Регіональна економічна система Київської області.

Тема 6. Сучасні моделі розвитку галузей національної економіки

- 6.1. Галузеві моделі повоєнного розвитку: промисловість, агросектор, сфера послуг.
- 6.2. Креативна та смартекономіка як рушії економічного зростання.
- 6.3. Ефективність функціонування лісової галузі України.

Тема 7. Особливості функціонування підприємств

- 7.1. Сучасні підходи до управління трудовими ресурсами.
- 7.2. Стратегічний менеджмент як інструмент підвищення стійкості підприємства в умовах нестабільності.

Тема 8. Управління ризиками в проєктній діяльності

- 8.1. Основні методи аналізу ризиків. Способи зниження ризиків проєктів.
- 8.2. Сутність управління якістю проєкту та способи забезпечення якості проєкту. Витрати на забезпечення якості проєкту.
- 8.3. Методи контролю якості проєкту.

Рекомендовані джерела:

Основні

1. Антонова І.В. Бенчмаркінг як інструмент підвищення конкурентоспроможності підприємств на ринку. Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. 2021. Випуск 2 (19). С. 135-143.
2. Олешко А. А., Будякова О. Ю. Європейські знання для сталої біоекономіки в Україні: навч. посіб. Київ: КНУТД, 2024. 156 с.
3. Capello, R., Cerisola, S. (Eds.). *Handbook of Regional Growth and Development Theories*. Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2023. 512 p.
4. Брижань І.А. Реформування системи оподаткування суб'єктів малого підприємництва як один із заходів державної підтримки їх розвитку / І. А. Брижань, О. О. Олійник // Економіка і регіони. 2020. № 3. С. 171-176.
5. Бондаренко О.В. Проблеми змін і розвитку системи управління діяльністю підприємств // Економіка і держава. 2021. №8. С. 39.
6. Благун І.С. Концепція конвергентного розвитку регіонів України / І. С. Благун, І. З. Савчин // Бізнес інформ. 2021. № 11. С. 92–97.
7. Возняк Г.В. Бюджетне вирівнювання в системі фінансового забезпечення розвитку регіонів України: сучасний стан і вектор розвитку / Г. В. Возняк // Проблеми економіки. 2021. № 3. С. 24–30.
8. Давиденко Г.В. Цифрова інклюзія та доступність: соціальна діджиталізація: монографія / Ганна Давиденко. Вінниця: ТВОРИ, 2023. 240 с.
9. Головінов М.І. Стратегія розвитку підприємства: сутність і ознаки / М. І. Головінов, О. І. Литвинов // Науковий вісник : зб. науково-технічних праць. Львів : Національний лісотехнічний університет України. 2021. Вип. 21.19. С. 224-228.

10. Димченко О.В. Регіональна економіка : навч. посібник / О. В. Димченко, Н. М. Матвеева, С. М. Гайденко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х. : ХНАМГ, 2018. 221 с.
11. Деева К.А. Ресурси стратегії розвитку підприємства: поняття та склад / К. А. Деева // Вісник Східноукраїнського національного університету ім. В. Даля. 2013. № 11 (182). Ч.1. С. 118-124.
12. Довгань Л.Є. Стратегічне управління : навч. посіб. 2-ге вид. / Л. Є. Довгань, Ю. В. Каракай, Л. П. Артеменко. К. : Центр учбової літератури, 2018. 440 с.
13. Воронкова В. Г., Нікітенко В. О., Метеленко Н. Г. Еволюція концепції від смарт-освіти до смарт-економіки та смарт-бізнесу. Економіка та суспільство. 2023. № 48. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-17>
14. Верхоглядова Н. І., Олініченко І. В. Регіон як самокерована соціально-економічна система. Інноваційна економіка. Всеукраїнський науково-виробничий журнал. 2023. № 5. С. 113-117.
15. Rodrik, D. *The Globalization Paradox: Democracy and the Future of the World Economy*. Updated ed. New York : W. W. Norton & Company, 2023. 416 p.
16. Mankiw, N. G. *Principles of Macroeconomics*. 7th ed. Boston : Cengage Learning, 2025. 608 p.
17. McConnell, C. R., Brue, S. L., Flynn, S. M. *Economics: Principles, Problems, and Policies*. 21st ed. New York : McGraw-Hill Education, 2022. 752 p.
18. Routledge Library Editions. *Urban and Regional Economics*. London : Routledge, 2024. (Book series).
19. Івашина С. Ю., Івашина О. Ф. Соціально-інституціональні аспекти економічної трансформації. Проблеми економіки. 2023. Вип. 2. С. 309- 314.
20. Гражевська Н. І. Гражевська Н. І. Економічні системи епохи глобальних змін: монографія. Київ, Знання, 2022. 431 с.
21. Розвиток малого підприємства в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: [http://otherre"ferats.allbest.ru/economy/00111223_0.html](http://otherre).
22. Ярошенко І.В. Соціально-економічний розвиток регіонів України в умовах зовнішніх та внутрішніх викликів / І. В. Ярошенко, І. Б. Семигуліна // Бізнес інформ. 2016. № 7. С. 28–39.
23. Pshenychna, M. (2024). REENGINEERING BUSINESS PROCESSES IN THE CONTEXT OF ENSURING INCLUSIVE DEVELOPMENT OF ENTERPRISES. *Економіка розвитку систем*, 5 (2), 59-62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2707-8019/2023-2-8>
24. Pshenychna M. (2023) Modern approaches to assessing the inclusive development of financial and credit institutions. *Scientific Collection «InterConf», (180) : with the Proceedings of the 6th International Scientific and Practical Conference «Scientific Paradigm in the Context of Technologies and Society Development»* (November 26-28, 2023; Geneva, Switzerland), pp. 45-48.
25. Чечель О.М., Невалов А.Г., Нагорнюк В. Застосування інструментів стратегічного менеджменту для підвищення стійкості підприємства в умовах нестабільності// Вісник Університету «Україна». Серія «Економіка, менеджмент, маркетинг», №17 (44), 2025, С. 130-141.
26. Калиніченко Ю. Стратегічний розвиток підприємства: теоретичні та практичні аспекти. Галицький економічний вісник. 2020. №4(29). С. 106-115.
27. Гавкалова Н. Л. Соціально-економічний розвиток регіонів України: проблеми та перспективи. Наукові праці ДонНТУ. Серія економіка. 2023. № 4 (46). С. 5-12.

Додаткова література

1. Вплив структурних зрушень на динаміку економічного розвитку регіонів. Сучасні технології підвищення ефективності управління галузевими і регіональними соціально-економічними системами : колективна монографія під ред. д.е.н., професора Петренка В.П., д.е.н., професора Полянської А.С. ІФНТУНГ, 2020. 287 с. С. 209-218.
2. Диспропорційність соціально-економічного розвитку регіонів України: теорія та практика // Стратегії економічного розвитку: держава, регіон, підприємство : колективна

монографія / За заг. ред. К. С. Шапошникова та ін. У 2 томах. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2021. Т. 2. 420 с.

3. Заблоцький Б.Ф. Розміщення продуктивних сил України. Національна макроекономіка / Б. Ф. Заблоцький. К. : Академвидав, 2021. 368 с.

4. Інклюзивний сільський розвиток в Україні : монографія / за ред. д-ра екон. наук, проф., чл.-кор. НАН України О.М. Бородіної; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України». Київ, 2020. 257 с.

5. Інституційні засади формування економічної системи України : теорія і практика / За ред. З. Ватаманюка. Львів : Новий світ-2000, 2022. 648 с.

6. Кизим М.О. Оцінка β -конвергенції соціально-економічного розвитку регіонів України / М. О. Кизим, О. В. Козирева // Проблеми економіки. 2021. № 3. С. 104–114.

7. Ковтун О.І. Державне регулювання економіки : навч. посіб. Львів : Новий світ-2000, 2021. 432 с.

8. Національна економіка : навч. посібник / В. П. Решетіло (заг. ред.). Х. : Харк. нац. акад. міськ. госп-ва, 2021. 386 с.

9. Національна економіка : навч. посібн. / за ред. В. М. Тарасевича. К. ЦУЛ, 2018. 280 с.

10. Національна програма сприяння розвитку малих підприємств в Україні [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua>.

11. Орищак Я.О. Основи економіки / Я. О. Орищак, В. В. Чвалюк. Тернопіль, 2020. 192 с.

12. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку : монографія. / за ред. З. С. Варналія. К. : Знання України, 2021. 498 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua>.

2. Офіційний сайт Кабінету міністрів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua>.

3. Статистична звітність емітентів України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.smida.gov.ua/db/emitent>.

4. Державний комітет статистики України [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.ukrstat.gov.ua>

5. Офіційний сайт Project Management Institute, Inc. Режим доступу: <https://www.pmi.org/>.

6. Офіційний сайт Програми розвитку Організації Об'єднаних Націй. Режим доступу: <https://www.ua.undp.org/>.

7. Офіційний сайт Регіони України: статистичний щорічник [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.ukrstat.gov.ua>.

Статті викладача та здобувачів освіти

1. 25 років інклюзивного поступу: фінансово-економічний та управлінський виміри : колективна монографія / С. С. Нестеренко, Р. Г. Дубас, М. В. Пшенична, М. О. Самофалова, О. Є. Наголюк. К. : Університет «Україна», 2025. 212 с. ISBN978-966-388-731-9 DOI 10.36994/978-966-388-731-9-2025-212.1.

2. Дубас Р.Г. Проблеми і перспективи розвитку національної економіки України. Маркетингові стратегії, підприємництво і торгівля: сучасний стан, напрямки розвитку : Матеріали V Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Київ, 18 квітня 2024 року) : тези доповідей / відп. ред. П. В. Захарченко. Київ : 2024. 567 с. С. 65-68. Режим доступу : <https://library.knuba.edu.ua/node/44>.

3. Дубас Р.Г., Мельничук Н.Ю. Енергетична незалежність та фінансова стійкість суб'єктів господарювання в умовах війни. Економіка АПК. Том 29. №5. 2022. С. 37-46.

4. Дубас Р.Г., Невалов А.Г., Майборода Д.О. Інноваційні стратегії сталого розвитку підприємств у посткризовій економіці: емпіричний аналіз управлінських моделей // Вісник Університету «Україна». Серія «Економіка, менеджмент, маркетинг. №16(43). 2025. С. 72-91.

5. Петрученко Р.М. Теоретичні засади формування ефективної системи управління лісовим господарством України // Вісник Університету «Україна». Серія «Економіка, менеджмент, маркетинг». №16 (43). 2023. С. 170-178.

6. Сацук Д.М. Можливості застосування японської економічної моделі в Україні / Вісник Університету «Україна» (Серія «Економіка, менеджмент, маркетинг»). № 8 (35). 2023. С. 79-87.

7. Starev D., Pokusa F. Models of Managing the Sale of Manufacturer's Goods in the Conditions of the Post-war Economy: Theoretical and Applied Aspects. Innovative Potential of Socio-Economic Development of Productive Forces of the Region : Monograph. Opole : Academy of Applied Sciences – Higher School of Management and Administration in Opole. 2024. 589 p. pp. 327-350..

Система оцінювання результатів навчання:

Результати навчальної діяльності здобувачів освіти оцінюються за 100-бальною шкалою в кожному семестрі окремо. За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS. Модульний контроль: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за кожен змістовий модуль упродовж семестру. Семестровий (підсумковий) контроль: виставлення семестрової оцінки здобувачам освіти, які опрацювали теоретичні теми, практично засвоїли їх і мають позитивні результати, набрали необхідну кількість балів. Загальні критерії оцінювання успішності здобувачів освіти, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано в таблиці нижче. Кожний модуль включає бали за поточну роботу здобувача освіти на практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань. Реферативні дослідження та есе, які виконує здобувач освіти за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на практичних заняттях. Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Накопичування рейтингових балів із навчальної дисципліни: РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ ОСВІТИ НА ЕКЗАМЕНІ

Поточне тестування та самостійна робота											Сума	
Змістовий модуль 1			МК-I	Змістовий модуль 2					МК-II	ІНДЗ		Підсумковий тест (іспит)
T1	T2	T3	5	T4	T5	T6	T7	T8	5	15	40	100
4	5	4		4	4	5	4	5				

T1, T2 ... T8 – ТЕМИ ЗМІСЛОВИХ МОДУЛІВ

МК- МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ

Оцінка за екзамен: шкала оцінювання національна та ECTS

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
36 – 40 та більше	відмінно	5	A	відмінно
30 – 35	добре	4	BC	добре
24 – 29	задовільно	3	DE	задовільно
14 – 23	незадовільно	2	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 13		2	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання результатів навчання:

Оцінка за 100-бальною системою		Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ECTS	
		екзамен	залік		
90 – 100	відмінно	5	зараховано	A	відмінно
82 – 89	добре	4		B	добре (дуже добре)
75 – 81	добре	4		C	добре
64 – 74	задовільно	3		D	задовільно
60 – 63	задовільно	3		E	задовільно (достатньо)
35 – 59	незадовільно	2	не зараховано	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	незадовільно	2		F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу:

Політика дотримання академічної доброчесності

Викладання навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми, відрядження.

Комунікаційна політика

Здобувачі освіти повинні мати активовану пошту. Обов'язком здобувача освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки та відвідування, перегляд інформації у Viber-групі, у розділі сповіщень на платформі Moodle. Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача освіти є робота з дистанційним курсом «Актуальні економічні проблеми національного господарства, регіонів та підприємств»: <https://vo.uu.edu.ua/course/index.php?categoryid=1231>.

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту кафедри.

Політика щодо пропусків занять

Здобувачі освіти мають відвідувати лекційні та практичні заняття. Відсутність на занятті може бути виправдана поважною причиною. Поважними причинами відсутності вважаються: хвороба, участь у Всеукраїнській студентській олімпіаді, Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт чи будь-якому іншому заході, який можна віднести до заходів, що сприяють розвитку здобувачів освіти і поліпшенню іміджу університету (інституту). При дистанційній чи змішаній формах організації освітнього процесу відвідуваність занять стає тотожною відвідуваності та активності здобувача освіти (виконанню завдань).

Політика щодо виконання навчальних завдань пізніше встановленого терміну

Здобувачі освіти мають виконувати всі навчальні завдання у встановлені терміни. Здобувач освіти, який не виконав ту чи іншу кількість навчальних завдань вчасно й хоче надолужити прогаяне, може звернутися по допомогу до викладача.

Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач освіти не згоден із оцінюванням його знань, він може оскаржити виставлену викладачем оцінку в установленому порядку.

Бонуси

Здобувачі освіти, які регулярно відвідували лекції (мають не більше двох пропусків без поважних причин) та мають написаний конспект лекцій, отримують додатково 2 бали до результатів оцінювання / до підсумкової оцінки.

Силабус відповідає змісту ОПП «Економіка» (а саме: відповідність назві дисципліни, кількості кредитів, формі підсумкового контролю, набору компетентностей і результатів навчання) спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини, яка пройшла процедуру рецензування стейкхолдерами.

Силабус затверджено на засіданні кафедри управління та адміністрування, протокол від «27» серпня 2025 р. №1.

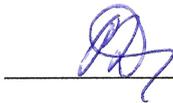
ПОГОДЖЕНО:

Директор Інституту
економіки та менеджменту

Світлана НЕСТЕРЕНКО

Завідувач кафедри
управління та адміністрування

Ростислав ДУБАС